

Рівненський природний заповідник

На Українському Поліссі з 1968 р. існує лише один заповідник, що розташований у Житомирській області. Та він не в повній мірі відображає багату й різноманітну природу нашого краю. Тому з метою збереження унікальних ландшафтів, болотних масивів, мальовничих озер, рідкісних зникаючих видів рослин і тварин у 1999 р. згідно з Указом Президента України "Про створення Рівненського природного заповідника" № 356/99 від 3 квітня 1999 р. утворений Рівненський природний заповідник.

До його складу входять чотири масиви. Це загальнозоологічний заказник державного значення "Перебродівський" (межа Рокитнівського та Дубровицького районів), територія якого 29 липня 2004 р. включена в міжнародну Рамсарську конвенцію із захисту водно-болотних угідь, ботанічний заказник державного значення "Сира Погоня" (Рокитнівський район), гідрологічний заказник загальнодержавного значення "Сомино" (Сарненський) і масив "Білоозерський" (Володимирецький район). Територія заповідника поділяється на шість лісництв: Більське, Грабуньське, Старосільське (Рокитнівський район), Північне (Дубровицький), Білоозерське (Володимирецький), Карасинське (Сарненський район). На території Сарненського району розташована центральна контора Рівненського природного заповідника (урочище "Дубки" Чудельської сільської ради) і найбільше за площею Карасинське лісництво (10852 га), територію якого повністю займає болотний масив Сомино. За характером рослинного покриву він відображає основні риси Західного Полісся, для якого характерні торфові болота. Сомино належить до великих болотних масивів України, збережених у природному стані, є крайньою південно-західною частиною болотного масиву Кременне, розташованого в межиріччі Льви і Ствиги. Весь комплекс Сомино прилеглий до однойменного озера, у нього входить велика кількість урочищ. Найбільшими з них є "Кременне-Сехівське", "Любахівське", "Баньки". Сомино має велику наукову цінність як один із небагатьох типових масивів Полісся, що зберігся в природному стані. Для нього характерна велика різноманітність рослин, значна частина яких занесена до Червоної книги України та міжнародної Червоної книги. Наприклад латаття біле (*Nymphaea alba*) - найкрасивіша квітка голубого прісноводдя. Це єдина рослина, яка мільйони років без будь-яких змін існує у флорі держави, а за розмірами займає перше місце в Україні й досягає 20 см у діаметрі. Зважаючи на це, маємо докласти всіх зусиль, щоб наші нащадки також могли її побачити.

Окрасою Рівненського природного заповідника є також велике карстове озеро Біле площею 453 га, що в Білоозерському лісництві (Володимирецький район). Береги його поросли очеретом і є улюбленим місцем гніздування водоплавних птахів. Це надає озеру великого наукового та природоохоронного значення.

Заповідник є складовою частиною світової системи природних територій охороняється як національне надбання. Згідно зі статтею Закону

України "Про природно-заповідний фонд України" на території заповідників забороняється будь-яка господарська діяльність, що суперечить його цільовому призначенню, порушує природний розвиток процесів та явищ або створює загрозу шкідливого впливу на його природні комплекси й об'єкти, а саме:

- будівництво споруд, шляхів, лінійних та інших об'єктів транспорту і зв'язку, не пов'язаних з діяльністю природних заповідників, розведення вогнищ, влаштування місць відпочинку населення, стоянка транспорту, а також проїзд і прохід сторонніх осіб, прогін домашніх тварин, пересування механічних транспортних засобів, за винятком шляхів загального користування;

- геологорозвідувальні роботи, розробка корисних копалин, порушення ґрунтового покриву та гідрологічного режиму, руйнування геологічних відшарувань, застосування хімічних засобів, усі види лісокористування, а також заготівля кормових трав, лікарських та інших рослин, квітів, насіння, очерету, випасання худоби, вилов і знищення звірів птахів, порушення умов їх оселення, гніздування, інші види користування рослинним і тваринним світом, що призводять до порушення природних комплексів;

- мисливство, рибальство, інтродукція інших видів тварин і рослин, проведення заходів з метою збільшення чисельності окремих видів тварин понад допустиму науково обґрунтовану ємність угідь, збирання колекційних та інших матеріалів, за винятком матеріалів, необхідних для виконання наукових досліджень.

Дотримання вимог закону забезпечує державна лісова охорона заповідника. До її складу входять інженери апарату управління Рівненського природного заповідника, лісничі, помічники лісничих, майстри лісу та лісники. Працівники державної лісової і охорони уповноважені призупиняти будь-яку діяльність, що може спричинити шкоду природному середовищу заповідника, а також складати відповідні акти про порушення вимог природоохоронного законодавства і передавати їх у відповідні органи для подальшого провадження.

Працівники заповідника також постійно ведуть роз'яснювальну роботу серед населення для того, щоб кожен громадянин усвідомив цінність заповідних територій і об'єктів, важливість збереження неповторної природи держави для наступних поколінь.

Керівникам навчально-освітніх закладів слід також вести роз'яснювальну роботу про заповідник серед учнів та студентів, організувати масові природоохоронні й еколого-освітні заходи на підтримку акцій "День довкілля", Міжнародний день Землі, Міжнародний день біологічного різноманіття.

Сергій Примак